

Stanisław Pilarski

Ogólnopolska Konferencja Muzeów i Parków Etnograficznych oraz otwarcie Muzeum Wsi Opolskiej

Ochrona Zabytków 24/1 (92), 76-79

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

gionalną. Objął on odwodnienie budynku, naprawę konstrukcji dachowej i przekrycie gontem, wymianę zbutwiałych podwalin oraz poprawę formy później dobudowanego babińca od strony południowej. Równocześnie dokonano dezynsekcji i dezynfekcji całego drewna.

Opuszczony drewniany kościół w Królówce (pow. bocheński) przeznaczony na muzeum Brodzińskiego, został przeniesiony na nowo wybrane miejsce i tam zrekonstruowany w stanie surowym, przy częściowej wymianie zniszczonego drewna oraz odgrzybieniu całego obiektu.

Doraźne prace awaryjne, zabezpieczające i odgrzybieniuowe, wykonano przy udziale miejscowych parafii w drewnianych kościołach w Grywałdzie (pow. nowotarski), Orawce (pow. nowotarski), Osieku (pow. oświęcimski), Raciechowicach (pow. myślenicki), Ryczowie (pow. wadowicki) oraz przy dzwonnicy w Czernichowie (pow. żywiecki).

Przy pomocy kredytów konserwatorskich Koło PTTK w Dobczycach przenosi obszerną chałupę z Krzyszkowic na teren przyzamykowy, dla pomieszczenia zbiorów Izby Regionalnej. Niewielkiej pomocy udzielono właścicielom najstarszego domu w Żywiecczyźnie (z 1784 r.) w Miłowce. W realizacji Uchwały rządowej dla Zakopanego przeprowadzono remonty kilku domów przy ul. Kościeliskiej, stanowiącej zespół zabytkowy, oraz remont witkiewiczowskiej willi „pod Jedłami”, gdzie poprawiono walące się fundamenty, wykonano nowe ogrodzenie, przeprowadzono odwodnienie i osuszenie budynku, mieszczącego magazyny muzealne.

Niezależnie od powyższych prac konserwatorskich wykonano z kredytów inwestora w rejonie zapory w Niedzicy pełną i kompleksową dokumentację opisową fotograficzną, pomiarową i analityczną zespołu budownictwa drewnianego z terenów projektowanego zbiornika wodnego. Opracowano ponadto projekt zagospodarowania skansenu w Łopusznej, dokąd zamierza się przenieść wybrane, najcenniejsze przykłady budownictwa ludowego tych terenów.

Wśród wielu cennych założeń ogrodowych ziemi krakowskiej, silnie dewastowanych i niszczonej, bezpośrednią ingerencją konserwatorską objęto trzy najcenniejsze, opracowując projekty ich rekonstrukcji i udzielając pomocy finansowej na bieżące prace porządkowe. Należą do nich: park renesansowy w Mogilanałach (pow. krakowski) przejęty wraz z dworem przez Oddział Krakowski PAN, w którym okresowo dokonywano przycinania alei grabowych, francuski park (XVIII w.) w Brnii (pow. dąbrowsko-tarnowski), gdzie porządkowano i konserwowano drzewostan oraz układ nawadniający, wreszcie park krajobrazowy (XIX w.) w Żywcu, gdzie wykonano trwałe ogrodzenie oraz uporządkowano wstępnie układ alei i drzewostan na podstawie projektu.

Założenia ogrodowe

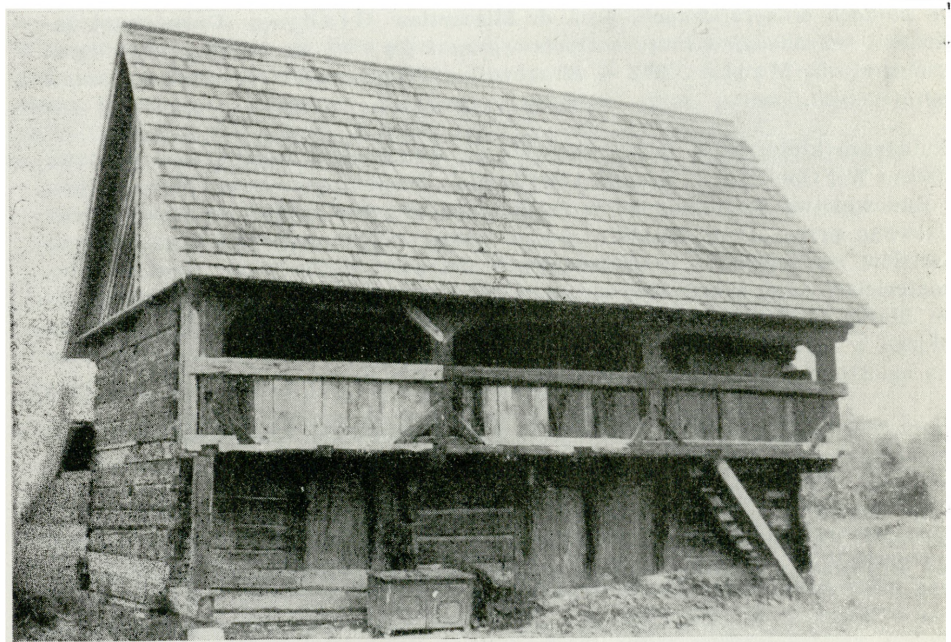
Hanna Pieńkowska

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA MUZEÓW I PARKÓW ETNOGRAFICZNYCH ORAZ OTWARCIE MUZEUM WSI OPOLSKIEJ

W dniach 22-24 września 1970 r. odbyła się w Opolu Ogólnopolska Konferencja Muzeów i Parków Etnograficznych połączona z otwarciem Muzeum Wsi Opolskiej w Bierkowicach. Konferencja zorganizowana przez Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki, Wydział Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu, Towarzystwo Przyjaciół Opola oraz Muzeum Wsi Opolskiej z okazji XXV-lecia powrotu Ziemi Zachodnich i Północnych do Macierzy, XX-lecia powstania województwa opolskiego oraz otwarcia Muzeum Wsi

Opolskiej poświęcona była ochronie kultury ludowej na Opolszczyźnie oraz sprawom parków etnograficznych. Wzięło w niej udział ponad 150 osób reprezentujących wszystkie muzea i parki etnograficzne oraz urzędy konserwatorskie w Polsce. Przybyli też licznie przedstawiciele wojewódzkich władz partyjnych i państwowych, m.in. sekretarz KW PZPR w Opolu mgr Augustyn Wajda, I sekretarz KMIP PZPR w Opolu Zygmunt Siedlecki, wiceprzewodniczący PWRN w Opolu Józef Krotiuk, przedstawiciele władz wojewódzkich stronnictw politycznych oraz Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki.

Otwarcia konferencji dokonał mgr Józef Kowalewski, dyrektor Muzeum Wsi Opolskiej, witając serdecznie przybyłych gości. Przemówienie rozpoczynające sesję wygłosił sekretarz KW PZPR tow. A. Wajda stwierdzając, że uroczystości związane z otwarciem Muzeum Wsi Opolskiej w Bierkowicach stanowią jedną z form obchodów jubileuszu XXV-lecia powrotu ziemi opolskiej do Macierzy, a jednocześnie są wyrazem hołdu dla wielu pokoleń Polaków, którzy w warunkach nacisku germanizacyjnego trwali przy polskości, utrzymali polski język, polskie tradycje i obyczaje.

1. Bierkowice, Muzeum Wsi Opolskiej, spichlerz z Domaszowic

2. Bierkowice, Muzeum Wsi Opolskiej, obora z Wichrowa

Następnie przewodnictwo obrad objął mgr Stanisław Bronicz, założyciel i pierwszy dyrektor Muzeum Wsi Opolskiej.

W czasie obrad przedpołudniowych referaty i komunikaty naukowe wygłosili: prof. dr Adolf Nasz (Uniwersytet Wrocławski) — *Aktualny stan badań nad kulturą ludową Opolszczyzny oraz problemy jej ochrony*; mgr Stanisław Brzostowski (ZMiOZ) — *Parki etnograficzne w Polsce*; mgr Józef Kowalewski (Muzeum Wsi Opolskiej) — *Opolski Park Etnograficzny. Ochrona zabytków budownictwa i architektury w woj. opolskim*; dr Stanisław Michalak (Muzeum Śląska Opolskiego) — *Kilka uwag na temat zagospodarowania przyrodniczego Opolskiego Parku Etnograficznego*; mgr Tadeusz Szczepanek (Muzeum w Nowym Sączu) — *Sądecki Park Etnograficzny — Muzeum w Nowym Sączu*; mgr Roman Tubaja (Muzeum Etnograficzne Toruń) — *Ochrona zabytków budownictwa ludowego w województwie bydgoskim*; mgr inż. arch. Jerzy Gurawski (Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego w Opolu) — *O metodzie projektowania parków etnograficznych (skansenów) w oparciu o przeprowadzone opracowania projektowe Muzeum Wsi Opolskiej*.

W czasie obrad popołudniowych, których przewodnictwo objął prof. dr Mieczysław Gładysz, przewodniczący Rady Naukowej Muzeum Wsi Opolskiej, referaty wygłosili: dr Michał Czajnik (SGGW) — *Konserwacja drewna zabytkowego w polskich parkach etnograficznych*; prof. dr Mieczysław Gładysz (Uniwersytet Jagielloński) — *Tradycyjna kultura Opolszczyzny i jej rola we współczesnym życiu wsi*; mgr Maria Majka (ZiDZ — Kraków) — *Z problematyki norweskich parków etnograficznych*.

W kuluarach klubu NOT, gdzie odbywała się konferencja, czynna była wystawa „Muzeum Wsi Opolskiej — projekt i realizacja”, przygotowana przez Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego w Opolu, oraz sprzedaż książek naukowych zorganizowana przez „Dom Książki”. Goście konferencyjni otrzymali bogaty serwis materiałów naukowych i propagandowych przygotowanych przez organizatorów. W materiałach tych znajdowały się m.in. publikacje Muzeum Wsi Opolskiej, Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, Instytutu Śląskiego w Opolu, ZO PTTK w Opolu, ZZG INCO. Materiały z konferencji zostaną ogłoszone drukiem przez Muzeum Wsi Opolskiej.

W dniu 23 września odbyło się uroczyste otwarcie Muzeum Wsi Opolskiej, którego dokonał sekretarz KW PZPR w Opolu, mgr Augustyn Wajda, w towarzystwie wiceprezesa WK ZSL, M. Rzepieli i dyrektora Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków MKiS, mgr M. Ptaśnika. W czasie uroczystości udekorowano złotymi odznakami „Za opiekę nad zabytkami” mgr. Józefa Kowalewskiego i mgr. Stanisława Bronicza, a srebrną odznaką Pawła Pudelkę. Przemówienie podkreślające

3. Bierkowice, Muzeum Wsi Opolskiej, pasieka z uli kładowych

(wszystkie zdjęcia J. Michałowski)

patriotyczne i folklorystyczne znaczenie nowej placówki wygłosił kierownik Wydziału Kultury PWRN w Opolu, mgr Zygmunt Sniadecki. Następnie zaproszeni goście zwiedzili teren skansenu. W obecnej chwili zrekonstruowano 19 obiektów dużej i 5 obiektów małej architektury. Ponadto wyposażone są trzy zagrody z powiatu oleskiego. W zabytkowych spichlerzach czynne są następujące wystawy: „Opolski Park Etnograficzny” — obrazująca rozwój placówki, wystawa — poligon ZZG INCO poświęcona środkom ochrony drewna, oraz wystawa opolskiej „Cepelii”.

Wieczorem w Klubie Związków Twórczych w Opolu odbyła się dyskusja, którą prowadził mgr inż. arch. Florian Jesionowski, prezes SARP Opole. Głos zabrali: prof. dr M. Znamierowska Prüfferowa, prof. dr Mieczysław Gładysz, prof. dr K. Zawistowicz-Adamska, mgr inż. Halina Konopczyna, red. Ryszard Hładko, mgr inż. Jerzy Friemann, red. Zofia Kwiecińska oraz szereg osób z opolskiego środowiska kulturalnego. Tematami poruszonymi w dyskusji były: społeczna potrzeba budowy ogólnopolskiej sieci parków etnograficznych, zadania oświatowe i polityczne parków etnograficznych, rola parków etnograficznych we współczesnym życiu kulturalnym, parki etnograficzne a współczesna sztuka ludowa, konieczność szerszego zakresu badań muzeów etnograficznych i objęcie nimi dziedzin pokrewnych, trudności organizacyjne wynikające z niedoskonałości przepisów, wymiana i współpraca między muzeami.

W trzecim dniu odbyły się dwie wycieczki autokarowe po Opolszczyźnie: — jedna pod hasłem „Najpiękniejsze zabytki budownictwa i architektury” (pow. opolski, oleski, kluczborski), druga — „Polichromie gotyckie” (pow. brzeski).

Stanisław Pilariski

„KONSERWACJA MALARSTWA SZTALUGOWEGO” MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA. TORUŃ, 19—21 PAŹDZIERNIKA 1970

Siódma z kolei konferencja konserwatorska odbyła się w Sali Mieszczańskiej gościnnego Muzeum Okręgowego w Toruniu. Tym razem Ośrodek Dokumentacji Zabytków zorganizował ją wspólnie z Instytutem Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Konferencja zgromadziła jak zwykle, znaczną liczbę uczestników krajowych (ok. 240 osób). W znacznie większym, niż zazwyczaj, stopniu wzięli w niej udział goście zagraniczni (23 osoby), a wygłaszając referaty i zabierając głos w dyskusji nadali toruńskiej konferencji charakter międzynarodowy.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele wszystkich ośrodków konserwatorskich w kraju oraz następujących instytucji zagranicznych: Statens Museum for Kunst w Kopenhadze, Kansalis Museo w Helsinkach, Centraal Museum der Gemeente Utrecht w Utrechcie, Institut für Denkmalpflege w Erfurcie i Halle/Saale (NRD), Kunstmuseum w Düsseldorfie (NRF), Institutet för materialkunskap Kungl. Konsthogskolan w Sztokholmie, Intermuseum Laboratory w Oberlin stan Ohio (USA), Wsiesojuznaja Cienralnaja Nauczno-Issledowatielskaja Laboratorija i Gosudarstwienaja Cienralnaja Chudożestwiennaja Nauczno-Restawracijonnaja Masterskaja im. akademika I. E. Grabarja w Moskwie.

Komitet naukowo-organizacyjny konferencji pod przewodnictwem prof. Bohdana Marconiego na wniosek Ośrodka Dokumentacji Zabytków zaakceptował nową koncepcję obrad. Wydrukowano mianowicie wszystkie referaty i komunikaty (krajowe i zagraniczne w tłumaczeniu) oraz rozesłano je uczestnikom kilka tygodni przed konferencją, na której autorzy przedstawili jedynie streszczenia.

Cudzoziemcy otrzymali angielskie streszczenia prac polskich i oryginalne teksty referatów zagranicznych. W trakcie obrad towarzyszył im zespół tłumaczy; wystąpienia gości zagranicznych w dyskusji były tłumaczone na bieżąco.